

HOGE COMMISSARIAAT
VAN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN IN INDONESIË

No. 12999/3463

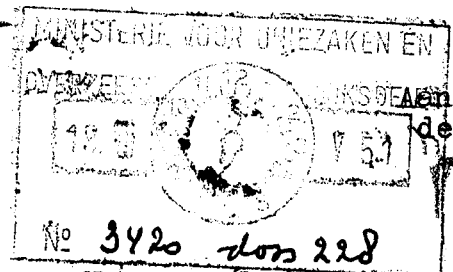
DJAKARTA, 12 Juli 1951.

JUL 13 1951

Onderwerp: Onwettige acties tot
occupatie van cultuurondernemingen.

~~18 JULI 1951~~

Kub th
32



Zijne Excellentie
de Heer Staatssecretaris voor Uniezaken
en Overzeese Rijksdelen,
's-GRAVENHAGE.

M. Ruseco
de Heer Staatssecretaris
voor Uniezaken en
Overzeese Rijksdelen
in RAR
werken
verder

Naar aanleiding van Uw schrijven van 19 Maart Afdeling Economische Zaken No. 608/173, waarvan de beantwoording wegens de onmogelijkheid om eerder gegevens te verkrijgen, tot dusverre nog niet kon plaats vinden, heb ik de eer Uwer Excellentie het volgende mede te delen ;

Het is als vaststaand feit aan te nemen, dat de onwettige occupaties in het Solose plaats vinden onder de georganiseerde leiding van de Barisan Tani Indonesia, die geenszins tracht haar bedoelingen in deze te verheimelijken, doch veeleer hiermede propaganda maakt.

In een artikel in de "Sin Min" van 21 en 22 Mei j.l. is een interview opgenomen met de coördinator van de B.T.I. voor Solo. Hierin wordt gesteld, dat de B.T.I. zal overgaan tot het afschaffen van alle bestaande rechten op erfpachts-gronden, kleinlandbouwpercelen en Sunans- c.q. Mangkunegaranse gronden. De aldus vrijgekomen gronden worden tot landseigendom verklaard en door de B.T.I. uitgegeven aan landbouwers die nog geen grond bezitten. Dit zal geschieden door het organiseren van massa-acties door de tani's uit de betrokken streek.

De bovenweergegeven formulering, die letterlijk aan het artikel is ontleend, spreekt wel voor zichzelf. Gebruikmakend van de inderdaad in dit dichtbevolkte gebied sterker dan elders op de voorgrond tredende landhonger van de bevolking en het, door het wegvallen van het sterk gecentraliseerde zelfbestuur, ontstane gezagsvacuum, treedt de B.T.I. in deze streken volkomen eigenmachtig op.

Het Daerah-Bestuur houdt zich in deze geheel afzijdig, zgn. in afwachting van de agrarische maatregelen van de centrale overheid, in feite echter omdat men zich onmachtig weet tegen deze massa occupaties op te treden.

De massa acties hebben tot nu toe op vier plaatsen voortgang gevonden en wel :

- I. Het Merapi-Merbabu complex.
Hier werden aan het Zelfbestuur toebehorende gronden verdeeld aan 11.000 (?) gezinnen, waarvan ieder 2000 M² erf- en 6000 M² bouwgrond kreeg toebedeeld.

- II. Kartasura.
Het emplacement van de hier gelegen Sf. Kartasura ter grootte van 154 H.A. werd ter collectieve bewerking aan de tani's uit de omgeving uitgegeven.

III. West Bojolali.

De hier verdeelde gronden zijn hoofdzakelijk reeds in de Japanse tijd door de bevolking geoccupeerde gronden binnen de bos-reserve.

De B.T.I. steunt hier de tani in zijn strijd tegen de Dienst van het Boswezen, die zijn bos-reserve tracht te herstellen.

IV. Het Lawu-gebied waar van de ondernemingen Munggur en Kemuning resp. 950 (?) en 1200 (?) H.A. werden geoccupeerd.

Door de Voorzitter van de Vorstenlandse Landbouwvereniging werd deze kwestie eind Mei nogmaals schriftelijk onder de aandacht van de gouverneur gebracht, waarbij vooral werd gewezen op het gevaar dat ook voor de algemene gezagshandhaving in dit gebied schuilt in het ongehinderd toelaten van deze massa acties, waarvoor geen enkele rechtsgrond te vinden is en waardoor het voortbestaan van alle Westerse cultuurondernemingen in dit gebied in gevaar wordt gebracht.

Een bewijs voor de grote omzichtigheid waarmee de Overheid de onwettige occupanten in dit gebied behandelt, vormt ook een clausule in het besluit, waarbij de teruggave van ondernemingen in het Solose wordt geregeld. Deze luidt :

"Behalve de stukken, die vroeger gebruikt werden voor emplacementsgronden, worden de stukken grond van het voormalige in voortdurend gebruik zijnde areaal van de onderneming, welke bezet zijn door de bevolking en landbouwgronden en/of erven geworden zijn, uitgesloten van weder inbedrijfstelling door de ondernemer en worden voorlopig, in afwachting van de verdere oplossing van dit grondvraagstuk volgens Regeringsvoorschriften, uit naam van de Overheid beheerd door de betrokken Regent, Hoofd van het Regentschap."

De Heer den Hamer, administrateur van de onderneming Kemuning, deelde mede, dat de eerste verschijnselen van deze occupatie-acties, voor zover de Westerse ondernemingen betreft, zich voordeden op de Vezelonderneming Mento Toelakan. Dit, en later voortdurende diefstallen op grote schaal van het product waren oorzaak dat deze onderneming, na te zijn afgestaan, werd opgegeven. Daarna was de voormalige Mangkunegaranse vezelonderneming Modjogedang aan de beurt, terwijl tenslotte gelijksoortige acties werden ingezet op de landen Kemuning en Batudjamus.

Bij de eerstgenoemde van deze ondernemingen werd de actie geleid door de ass. tuinemployé Soeprapto, leider van de B.T.I. ter plaatse.

Deze onderneming ^(Kemuning, dan) beslaat 1175 H.A., waarvan 455 H.A. thee, 166 H.A. volwaardige- en 234 H.A. onvolwaardige koffie. Het niet beplante deel, alsmede het deel waarop onvolwaardige koffie stond, was reeds vrijwillig door de onderneming t.b.v. de bevolking afgestaan. Dit bleek echter nog niet voldoende, want er volgde ook occupatie van de volwaardige aanplant.

In April j.l. waren in deze aanplant ± 100 huizen gebouwd en erven afgebakend. Plaatselijk werd hier echter door bestuur en politie, nadat zachte aandrang niet succesvol was gebleken, hard opgetreden. Huizen werden ontruimd en gedeeltematig zelfs verbrand. Dit had tot resultaat, dat uitbreiding van de actie, althans voorlopig, werd voorkomen, wat echter niet wegneemt, dat nog steeds op omstreeks 20 H.A. tussen de koffie bevolkingsgewassen zijn geplant.

Intussen mag niet onvermeld blijven, dat mogelijk ook de wijze van het beheer van de Onderneming Kemuning deze B.T.I.-acties in de hand heeft gewerkt. De Heer den Hamer voerde dit beheer nl. vanuit Solo, kwam slechts enkele keren per maand alleen overdag op de onderneming, en liet de zaken dan verder over aan een Indonesische vertegenwoordiger ter plaatse.

Uiteraard waren factoren als het ontbreken van huisvesting en de onveiligheid hier van invloed, doch zulks neemt niet weg, dat kwaadwillige elementen hierdoor ongetwijfeld vrijer spel kregen.

Concluderend kan worden gesteld, dat hier inderdaad moet worden gesproken van politieke, veelal communistisch georiënteerde, gecoördineerde actie tegen het Westerse bedrijfsleven, waartegen de Overheid voorshands uit gebrek aan autoriteit en machtsmiddelen nog onvoldoende optreedt.

De Plv. Hoge Commissaris,

C. Schumann